

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMAI

Kalvarijų g. 1, LT-09310 Vilnius. Tel. +370 684 52298, el. p. info@architekturumai.lt, www.architekturumai.lt
Atsiskaitomoji sąskaita LT50 7044 0600 0606 7130 AB SEB, kodas 70440. Įstaigos kodas 301111540

**Lietuvos Respublikos ekonomikos
ir inovacijų ministerija**

Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius
El. paštas: kanc@eimin.lt

2021-01-04 Nr. S21/01/

Originalas siunčiamas nebus

Viešųjų pirkimų tarnyba

Kareivių g. 1, LT- 08351 Vilnius.
El. paštas: info@vpt.lt

DĖL MAŽIAUSIOS KAINOS KRITERIJAUS TAIKYMO PERKANT PROJEKTAVIMO PASLAUGAS

Lietuvos architektų rūmai (toliau - Rūmai) išnagrinėję Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą pažymi, kad architektūra tai funkcinis, erdvinis ir vizualiai suvokiamas meninis statinių, urbanistinių kompleksų ir kraštovaizdžio formavimas (Lietuvos Respublikos architektūros įstatymo 2 straipsnio 3 dalis). Architektų veikla grindžiama šiais pagrindiniais principais: architektūros reikšmės šalies kultūrai paisymo; darnaus vystymosi; pagarbos kolegoms; atsakomybės; meistriškumo; atvirumo ir skaidrumo (Architektūros įstatymo 3 straipsnio 1 dalis)¹. Viešasis interesas vykdant architektų veiklą apima: architektūros kokybę, užtikrinančią žmogaus sveikatai ir gerovei palankią aplinką, jos fizinius, psichologinius,

---

¹ Architektų veikla grindžiama šiais pagrindiniais principais:

- 1) architektūros reikšmės šalies kultūrai paisymo; tai reiškia, kad turi būti atsižvelgiama į šalies kultūrai svarbų architektūros vaidmenį prisidedant prie valstybės įvaizdžio formavimo, žmonių gyvenimo kokybės;
- 2) darnaus vystymosi; tai reiškia, kad turi būti atsižvelgiama į tai, kad architektūra, apimdama kūrybą ir inovacijas, prisideda prie darnios valstybės ir žmonių aplinkos kūrimo, yra svarbi ekonomikos ir socialinių santykių raidai;
- 3) pagarbos kolegoms; tai reiškia pagarbą gyvųjų ir mirusiųjų kolegų autoriaus teisėms, neatsižvelgiant į laiką ir aplinkybes, kada tos teisės buvo įgytos;
- 4) atsakomybės; tai reiškia, kad turi būti prognozuojami ir vertinami galimi veiklos padariniai ir įsisažmoninama veiklos svarba, atsižvelgiant į viešąjį interesą;
- 5) meistriškumo; tai reiškia, kad naudojantis žiniomis ir gebėjimais turi būti siekiama geriausio galutinio veiklos rezultato;
- 6) atvirumo ir skaidrumo; tai reiškia, kad turi būti bendradarbiaujama su kitų sričių specialistais ir suinteresuotais asmenimis, visuomenė informuojama ir konsultuojama, užtikrinamas visuomenės dalyvavimas projektuojant statinius, urbanistines struktūras ir kraštovaizdį.

socialinius ir estetinius veiksnius; statinių derinimą prie aplinkos, gamtinio ir urbanistinio kraštovaizdžio puoselėjimą, nekilnojamojo architektūrinio, urbanistinio ir etnokultūrinio paveldo išsaugojimą; visuomeninių, valstybės, savivaldybių bendruomenių ir privačių interesų derinimą, pagrįstą objektyviais asmenų, jų grupių, valstybės ir savivaldybių institucijų ir savivaldybių bendruomenių poreikiais; kitus teisėtus asmens ar asmenų grupės interesus, atspindinčius ir reiškiančius Lietuvos Respublikos Konstitucijoje numatytas ir saugomas pamatines visuomenės vertybes (Architektūros įstatymo 3 straipsnio 2 dalis). Atkreiptinas dėmesys, kad Architektūros įstatyme nustatyti architektūros kokybės kriterijai (Architektūros įstatymo 11 straipsnis).

Taip pat Rūmai pažymi, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 3 punktu, viena iš Architektų rūmų funkcijų yra architektų profesinės etikos taisyklių nustatymas profesinės etikos kodekse bei jų laikymosi priežiūra. Minėtą funkciją, vadovaudamasi Europos architektūros paslaugų teikėjų etikos kodeksu, įgyvendina Architektų rūmų Profesinės etikos taryba (Architektų rūmų įstatymo 10 straipsnis).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 12 straipsnio 14 dalies 4 punkte atestavimą atliekanti organizacija, atsižvelgdama į pažeidimo pobūdį, pasekmes, aplinkybes, kuriomis padarytas pažeidimas, sustabdo kvalifikacijos atestato ir (ar) teisės pripažinimo dokumento galiojimą 6 mėnesiams ir nustato jo turėtojui terminą pažeidimams, dėl kurių sustabdomas kvalifikacijos atestato ir (ar) teisės pripažinimo dokumento galiojimas, pašalinti šiais atvejais: architektams, kai jų veikloje nustatomi Europos architektūros paslaugų teikėjų etikos kodekso pažeidimai. Taigi, išdėstytos Architektų rūmų ir Statybos įstatymo nuostatos įpareigoja Architektų rūmus nagrinėti Europos architektūros paslaugų teikėjų etikos kodekso pažeidimus, o pažeidimų nustatymo atvejais – stabdyti architekto kvalifikacijos atestato galiojimą.

Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad Europos architektūros paslaugų teikėjų etikos kodekso 4.8 punkte, ginant viešuosius interesus, numatyta, kad architektūros paslaugų teikėjas nedalyvauja jokiam projektų ar konkurenciniame konkurse ir neteikia pasiūlymo, kai darbo ar paslaugų kokybės vertinimas arba būsimo paslaugų teikėjo profesinės kvalifikacijos vertinimas nėra dominuojantis kriterijus. Taigi, manytina, kad šio kodekso nuostatos neleidžia architektui dalyvauti konkurse, kuriuose dominuojantis kriterijus yra kaina. Atitinkamai, architektas, dalyvaujantis viešųjų pirkimų konkurse, kuriame taikomas mažiausios kainos kriterijus, galimai pažeidžia Statybos įstatyme įtvirtintą Europos architektūros paslaugų teikėjų etikos kodeksą ir jo kvalifikacijos atestato galiojimą, nustačius tokį faktą, turėtų būti stabdomas.

Atkreipiame dėmesį ir į tai, jog, remiantis Statybos įstatymo 25 straipsnio 1 dalimi, visų antžeminių statinių ir tų požeminių (povandeninių) statinių, kurie skirti žmonėms gyventi, dirbti ar kitoms jų reikmėms tenkinti (išskyrus požeminius statinius, kuriuose žmonės negyvena ir nedirba, o būna tik atlikdami tų statinių priežiūrą (inžineriniai tinklai, techniniai tuneliai ir pan.), be kitų nustatytų statinio projekto dalių, statinio projekto architektūrinė dalis yra privaloma. Remiantis Statybos įstatymo 12 straipsnio 4 dalimi, statinio projekto architektūrinės dalies vadovo ir statinio projekto architektūrinės dalies vykdymo priežiūros vadovo pareigas gali eiti tik architektas. Taigi architekto dalyvavimas Statybos įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje išvardintų statinių projektavime yra privalomas, atitinkamai, viešųjų pirkimų konkursai tokių statinių projektavimui negali būti vykdomi nedalyvaujant architektui.

Kadangi Europos architektūros paslaugų teikėjų etikos kodekso 4.8 punkte įtvirtinta nuostata yra privaloma visiems atestuotiesiems architektams, todėl laikytina, kad viešųjų pirkimų konkursai taikant mažiausios kainos kriterijų tais atvejais, kai projekte yra privaloma architektūrinė dalis, apskritai negali vykti, kadangi jų sąlygos, pagal kurias konkurse dalyvaujančiam architektui gresia kvalifikacijos atestato galiojimo sustabdymas, laikytinos diskriminacinėmis ir galimai neteisėtomis.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPI) komentare² (toliau – Komentaras) nurodoma, kad kainos ir kokybės santykio aspektas koreliuoja su racionalumo principu, kuris yra nustatytas VPI 17 straipsnio 2 dalies 1 punkte. Komentare pažymima, kad pagrindinis viešųjų pirkimų sistemos tikslas – geriausia „vertė už pinigus“ (angl. value for money, lot. quid pro quo). Kitaip tariant, visos perkančiosios organizacijoms reikalingos prekės, paslaugos ir darbai turėtų būti įsigijami geriausiomis įmanomomis sąlygomis, tačiau tai savaime nereiškia įsigijimo tik už mažiausią kainą. Komentare taip pat pažymima, kad kategorija „vertė už pinigus“ yra daugialypė ir apima tris pagrindinius elementus: pirma, perkančiosios organizacijos, vykdydamos viešuosius pirkimus, turi įsigyti tai, ko būtent joms reikia; antra, viešojo pirkimo sutartis turi būti sudaryta geriausiomis įmanomomis sąlygomis; trečia, tam, kad galėtų pasiekti geriausią vertę už pinigus, perkančioji organizacija turi užtikrinti, jog viešąjį pirkimą laimėjęs tiekėjas bus pajėgus įvykdyti viešojo pirkimo sutartį joje nustatytomis sąlygomis, kitaip tariant, tiekėjui neužtenka tik pasiūlyti, tačiau būtina ir įgyvendinti (suteikti) tai, kas pasiūlyta. Komentare pažymima, kad vertės sukūrimas ir užtikrinimas apima ne tik ikisutartinę stadiją, sutarties sudarymo momentą, bet ir viešojo pirkimo sutarties vykdymo kokybę bei šios priežiūrą.³

Komentare taip pat teigiama, jog ESTT šiuo aspektu išaiškino, kad iš esmės nedraudžiama nustatyti pasiūlymų ekonominio naudingumo vertinimo kriterijų, susijusių su pirkimo sutartį vykdysiančių specialistų (ar specialistų komandos) kvalifikacija, jeigu atitinkamos pirkimo sutarties pobūdis (pirkimo objektas) lemia, jog sutarties įvykdymui yra itin svarbi jų vykdysiančių komandos narių kvalifikacija, patirtis ir pan. (pavyzdžiui, tais atvejais, kai yra perkamos intelektinės paslaugos arba paslaugos, susijusios su tam tikrais meniniais sugebėjimais ir pan.)⁴.

Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta Rūmai siūlo Viešųjų pirkimų įstatyme įtvirtinti nuostata, kad perkant projektavimo paslaugas pasiūlymai turi būti vertinami ne pagal mažiausios kainos kriterijų, o pagal kainos ar sąnaudų ir kokybės santykį.

Taip pat atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2020 m balandžio 3 d. įsakymu Nr. D1-189 patvirtintos Statinių projektavimo darbų kainų skaičiavimo rekomendacijos ir 2018 m. kovo 19 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-203 patvirtintos

---

² Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo komentaras, 2020, Vilnius. Metodinė priemonė, parengta įgyvendinant Europos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis finansuojamą projektą „Viešųjų pirkimų efektyvumo didinimas metodinėmis priemonėmis“, projekto Nr.10.1.2-ESFA-V-916-01-0004. Nuoroda: https://vpt.lrv.lt/uploads/vpt/documents/files/mp/komentarai/VPI_komentaras.pdf.

³ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo komentaras, 2020, Vilnius. Nuoroda: https://vpt.lrv.lt/uploads/vpt/documents/files/mp/komentarai/VPI_komentaras.pdf

⁴ ESTT 2016 m. liepos 7 d. sprendimas byloje Ambisig, C-46/15. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo komentaras, 2020, Vilnius. Nuoroda: https://vpt.lrv.lt/uploads/vpt/documents/files/mp/komentarai/VPI_komentaras.pdf

Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo darbų kainų skaičiavimo rekomendacijos, manytina, kad vertinant siūlymus turi būti atsižvelgta ir į šias rekomendacijas.

Lietuvos architektų rūmų pirmininkas

Lukas Rekevičius

Daiva Vencienė, el. paštas daiva.venciene@architekturumai.lt, tel. Nr.: +370 684 52298